

Sparebankforeningen
The Norwegian Savings Banks Association

BSK
Bankenes
Standardiseringskontor

RAPPORT

DOKUMENTASJON

2004 - 2008

av interne/eksterne misligheter
innen banker tilsluttet
Finansnæringens Hovedorganisasjon
og
Sparebankforeningen

INNLEDNING

Bankenes Standardiseringskontor (BSK), Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) og Sparebankforeningen besluttet høsten 2008 å etablere en felles statistikk på misligheter i banknæringen. Dette heftet presenterer resultatene etter første runde med innhenting av data.

Den nye statistikken samler og viderefører informasjon som tidligere er blitt innhentet av BSK om kortsvindler fra alle bankene i Norge og den statistikk FNH de siste årene samlet inn om interne og eksterne misligheter fra sine medlemsbanker, nå utvidet til også å omfatte Sparebankforeningens medlemmer. Statistikken presenteres som en forlengelse av FNHs tidligere statistikk.

Hensikten med en ny statistikk er først og fremst å få en bedre statistikk, som omfatter alle banker i Norge. Omfanget av bedragerier har økt markert de senere årene. Objektive fakta er viktig som grunnlag både for bankenes analyser av problemenes omfang og relevante tiltak, og politi- og påtalemyndighetens vurderinger av hvor høyt etterforskning av slike saker skal prioriteres. Tilbakemeldinger fra banker som bidratt til FNHs statistikk har vært at rapporteringen også har bidratt til mer intern fokus på problemområdet. Innsamling av to delvis overlappende statistikker gitt også gitt merarbeid for rapportørene og ved bearbeiding.

Ved denne første presentasjonen av den nye statistikken må det imidlertid pekes på flere svakheter, som gjør at en må være varsom med bruken av både enkelttall og tidsseriene:

- Flere av definisjonene i statistikken er endret i forhold til det som tidligere lå til grunn for innhenting av tall i regi av BSK og FNH.
- 84 virksomheter har innrapportert tall for 2. halvår 2008. FNHs statistikk for 1. halvår var basert på innrapportering fra 21 virksomheter. Tallene som presenteres er summen av det som er rapportert inn, og ikke anslag på totaltall for næringen.
- Enkelte av spørsmålene i rapporteringsskjemaet er åpenbart blitt misforstått av flere av rapportørene. Dette gjelder spørsmål på kortområdet.

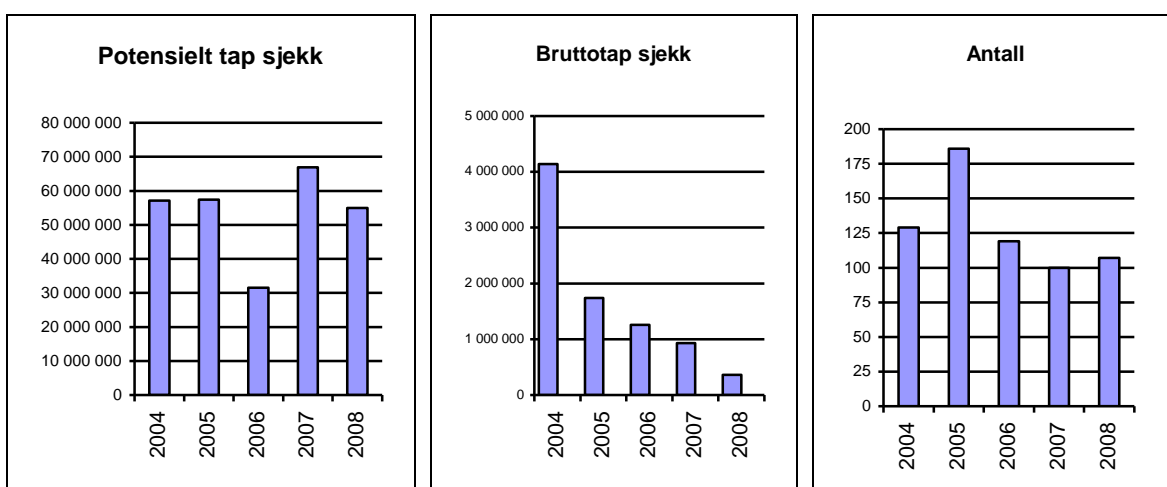
Vedrørende brudd i tidsrekkene på grunn av definisjonsendringer er dette avmerket i tabellene ved bruk av fotnoter der dette synes spesielt viktig. Når det gjelder antall rapportører kan det trekkes frem at tallene innhentet for 1. halvår 2008 kom fra institusjoner som - målt ved forvaltningskapital ved utgangen av året - samlet representerte nær 70 prosent av banknæringen. Denne andelen er 85 prosent for tallene for 2. halvår. Andelen av "næringen" har således økte lite i forhold til økningen i antall rapportører. Misforståelser av spørsmål har i stor grad vært åpenbare, og tallmaterialet har gjort det mulig å forta en del korreksjoner.

Alt i alt bør den nå foreliggende statistikk derfor kunne gi et anvendbart bilde av situasjonen på mislighetsområdet, selv om den er preget av en del overgangssvakheter.

Bedrageri – Sjekker – 1.1

1.1 Sjekker:

Falske og forfalskede sjekker trukket på norske og utenlandske banker. Dekningsløse sjekker som politianmeldes i henhold til sjekkloven. Bankremitter.

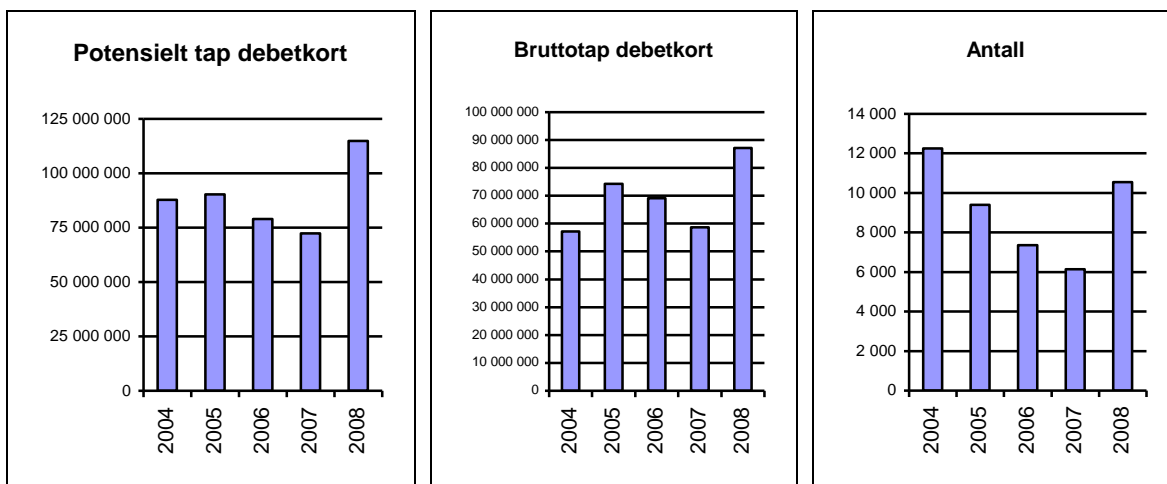

År	Potensielt tap	Bruttotap	Antall
2004	57 121 695	4 139 870	129
2005	57 428 394	1 742 108	186
2006	31 543 198	1 254 517	119
2007	66 877 402	931 367	100
2008	54 943 892	361 689	107

Bedrageri – Debetkort – 1.2

1.2 Debetkort:

Kortmisbruk foretatt av tredjeperson, inkludert søknader om kreditt i andre personers navn (identitetstyveri). Kontohavers/kortholders eget misbruk omfattes ikke av rapporteringen.

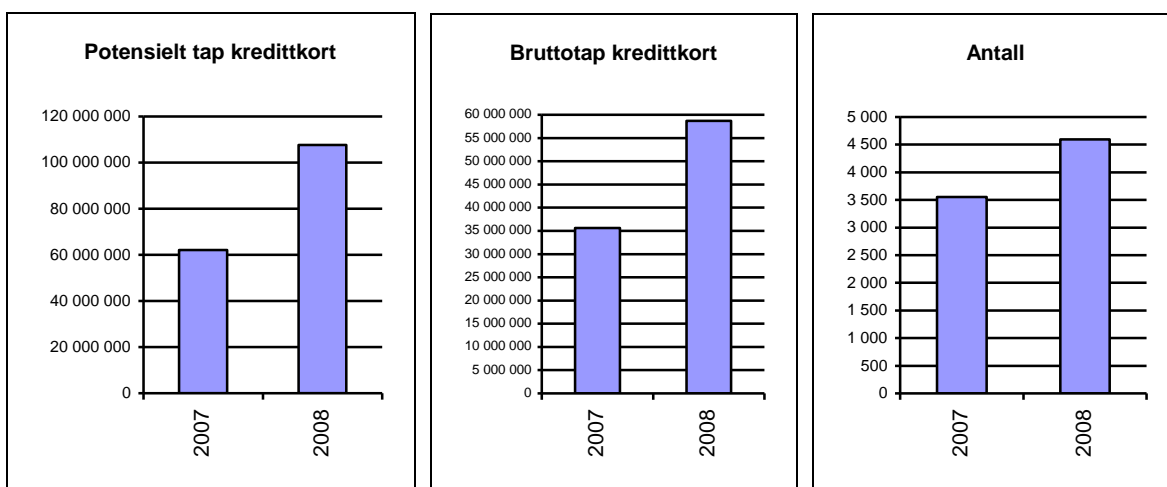
År	Potensielt tap	Bruttotap	Antall
2004	87 779 204	57 218 324	12 248
2005	90 307 469	74 312 394	9 394
2006	78 980 494	69 076 700	7 352
2007	72 371 502	58 667 803	6 134
2008	114 820 507	87 195 258	10 552

Innrapporteringen for 2003-2005 har samlet alle tall på kort i en tabell. Fra og med 2006 er innrapporteringen på kort delt opp i Debet og Kredit.

Bedrageri – Kredittkort – 1.3

1.3 Kredittkort:

Kortmisbruk foretatt av tredjeperson, inkludert søknader om kredittkort i andre personers navn (identitetstyveri). Kortholders eget misbruk av den gitte kreditten omfattes ikke av rapporteringen

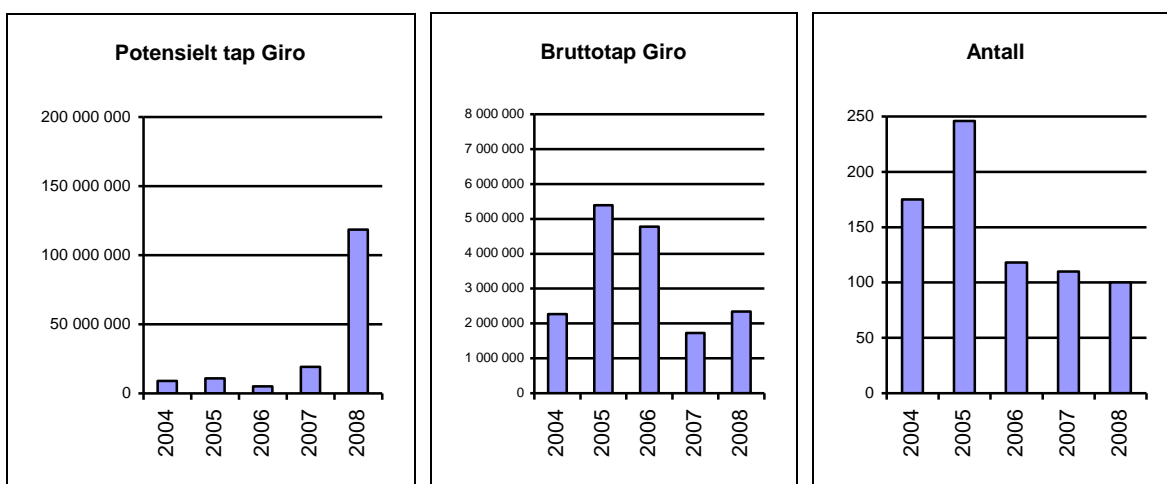

År	Potensielt tap	Bruttotap	Antall
2004	Se debetkort	Se debetkort	Se debetkort
2005	Se debetkort	Se debetkort	Se debetkort
2006	43 142 813	29 744 939	3 126
2007	62 149 238	35 603 969	3 554
2008	107 640 569	58 694 398	4 594

Bedrageri – Giro/overførsel – 1.4

1.4 Giro/overførsel – papirbaserte:

Sakstypen omfatter bedragerier knyttet til alle typer papirbaserte girobedragerier, inkludert overførslar.

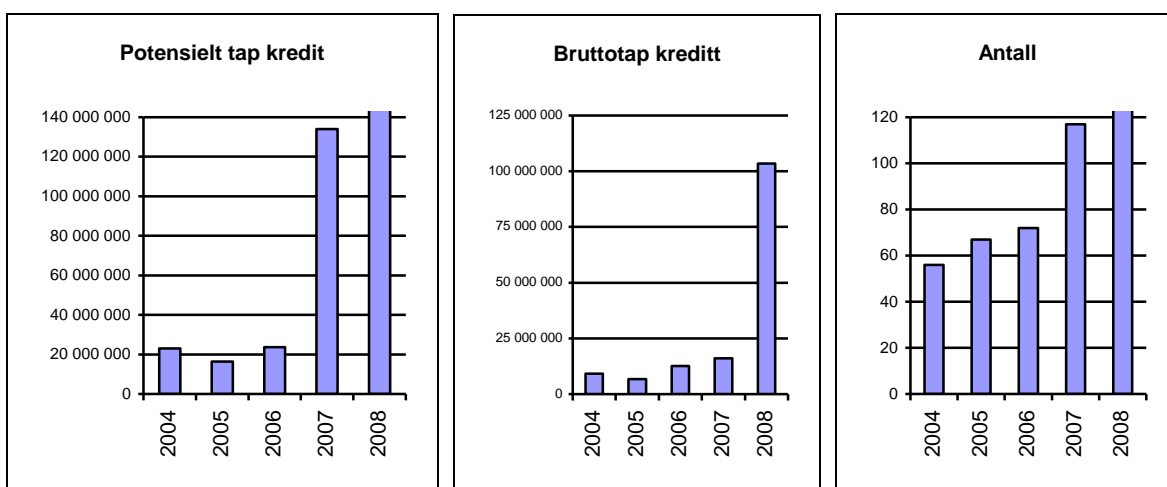
År	Potensielt tap	Bruttotap	Antall
2004	9 030 217	2 271 696	175
2005	10 938 876	5 388 321	246
2006	5 185 281	4 773 658	118
2007	19 319 104	1 726 834	110
2008	118 459 420	2 343 241	100

Bedrageri – Kreditt – 1.5

1.5 Kreditt:

Falske remburser, garantier og takster, uriktige opplysninger og falske underskrifter på lånedokumenter, samt lån/kreditt/forbruksfinansiering opptatt i andre personers navn (unntatt kredittkort).

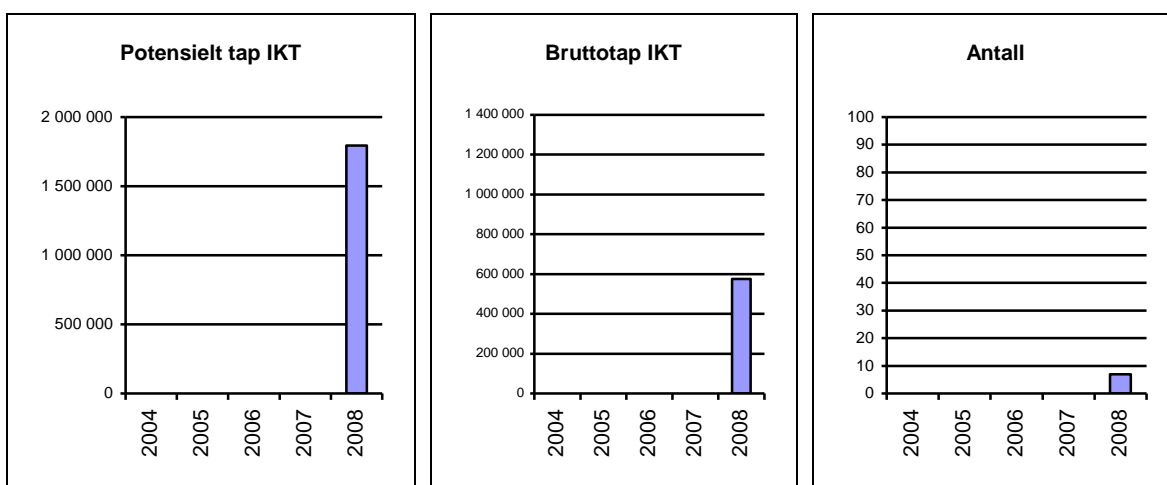

År	Potensielt tap	Bruttotap	Antall
2004	23 062 922	9 118 420	56
2005	16 412 074	6 708 424	67
2006	23 663 647	12 611 369	72
2007	133 933 196	16 131 334	117
2008	269 935 315	103 516 570	138

Bedrageri – IKT-kriminalitet – 1.6

1.6 IKT-kriminalitet med stjålet/tapt sikkerhetsmekanisme:

Bedragerier gjennomført elektronisk ved hjelp av stjålet/tapt sikkerhetsmekanisme. Følgende områder inkluderes: Nettbank, Telebank, BankAccess, og BankID-brukersteder (Kortrelaterte bedragerier skal ikke inkluderes, se 1.2 og 1.3).

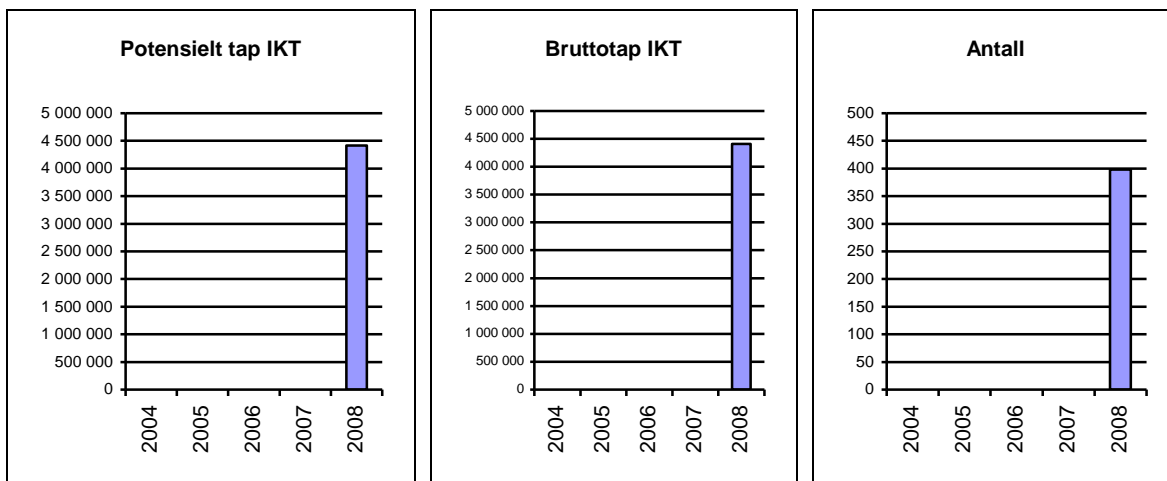

År	Potensielt tap	Bruttotap	Antall
2004	0	0	0
2005	0	0	0
2006	0	0	0
2007	0	0	0
2008	1 794 900	574 900	7

Bedrageri – IKT-kriminalitet for øvrig – 1.7

1.7 IKT-kriminalitet for øvrig:

Her føres bedragerier som er basert på bruk av IKT som ikke omfattes av punkt 1.5.
Eksempelvis: "Hacking", "Trojanere", falske nettsider, "Phising".

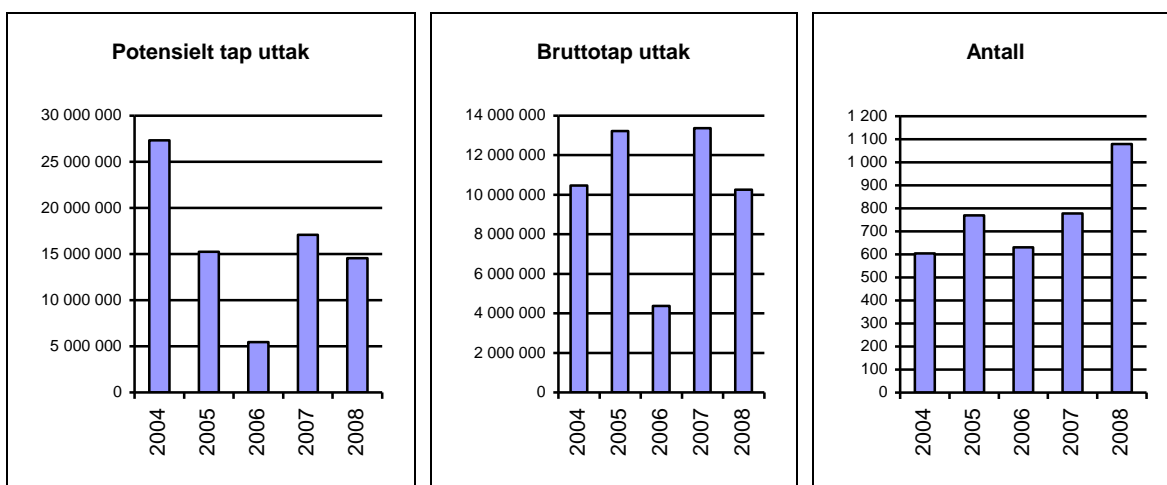

År	Potensielt tap	Bruttotap	Antall
2004	0	0	0
2005	0	0	0
2006	0	0	0
2007	0	0	0
2008	4 414 707	4 409 712	398

Bedrageri – Urettmessige uttak – 1.8

1.8 Urettmessig uttak:

Uttak over skranke til uvedkommende, mot falsk kvittering, falske fullmakter, bruk av falske og tapte/stjalne legitimasjonsdokumenter mv.

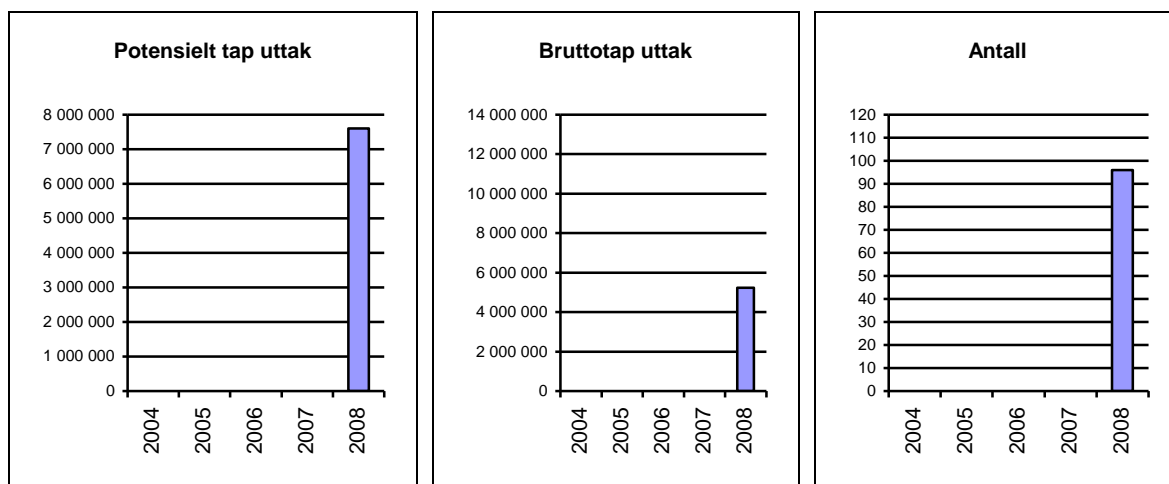

År	Potensielt tap	Bruttotap	Antall
2004	27 315 826	10 464 144	604
2005	15 255 743	13 223 190	769
2006	5 437 689	4 382 185	631
2007	17 085 591	13 367 485	778
2008	14 532 874	10 252 958	1 079

Bedrageri – ID-tyveri – 1.9

1.9 ID-tyveri:

Flere av punktene over kan være bedragerier basert på ID-tyverier. For å kunne rapportere omfanget av ID-tyveri, er disse sakene også rapportert under dette punktet. I denne delen av rapporten, er det forhold der et individ urettmessig kopierer en reell persons personalia, eller gjennom forfalskede dokumenter, utgir seg for å være en bemyndiget representant for et firma og gjennomfører handlinger (ofte bedragerier) i vedkommendes eller firmaets navn.

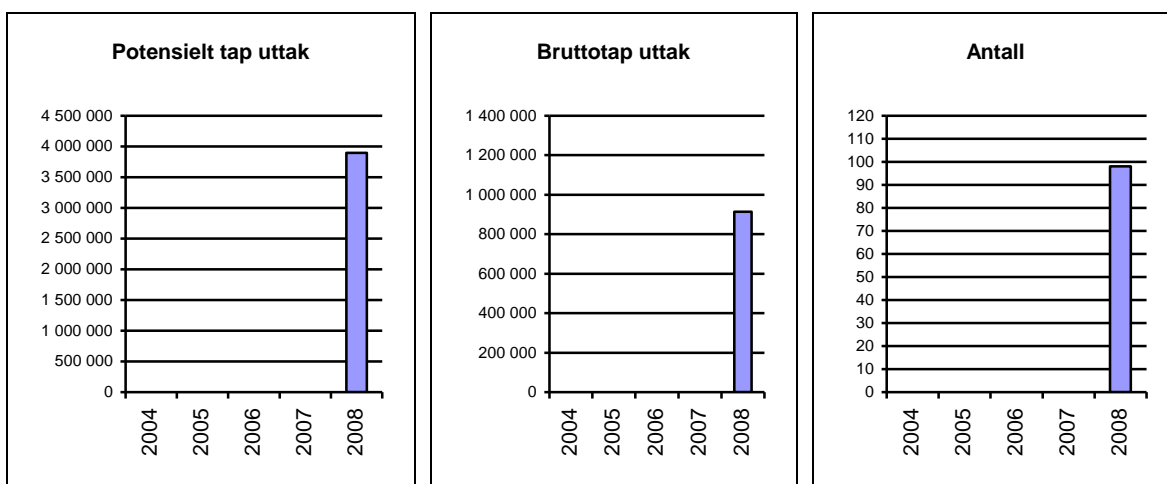

År	Potensielt tap	Bruttotap	Antall
2004	0	0	0
2005	0	0	0
2006	0	0	0
2007	0	0	0
2008	7 605 447	5 241 298	96

Bedrageri – Fiktiv identitet – 1.10

1.10 Fiktiv identitet:

Flere av punktene på bedragerier kan også være bedragerier basert på fiktive identiteter. For å kunne rapportere omfanget av fiktive identiteter, er disse sakene også rapportert under dette punktet. Denne delen av rapporten gjelder forhold der en person har opprettet en ny identitet, basert på fullstendig falske personalia.

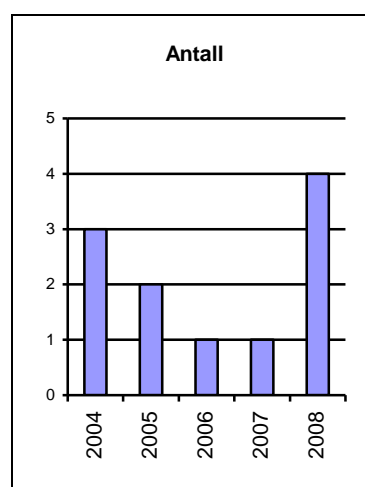
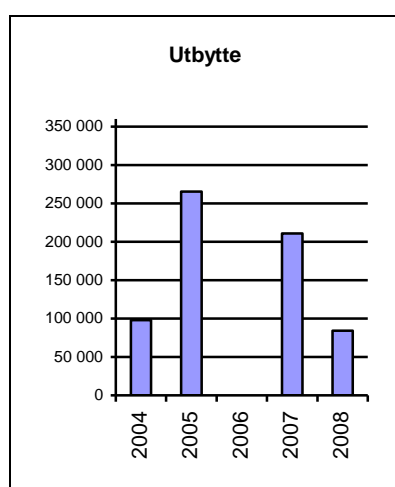
År	Potensielt tap	Bruttotap	Antall
2004	0	0	0
2005	0	0	0
2006	0	0	0
2007	0	0	0
2008	3 895 436	913 890	98

Persontrusler – Ran – 2.1

2.1 Ran:

Ran eller forsøk på ran av banker eller bankenes egen pengetransport ved bruk eller trussel om bruk av vold.

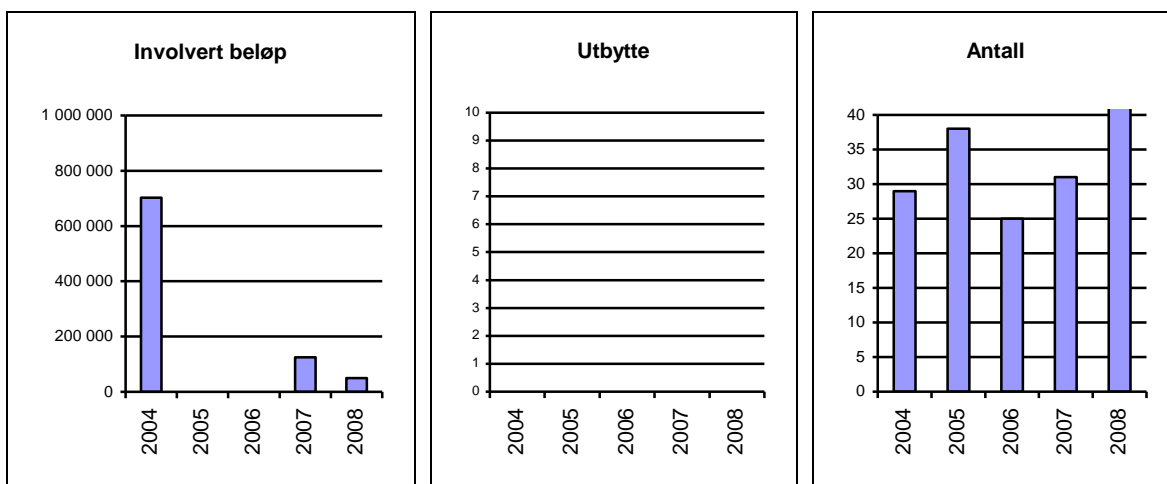

År	Bruttotap	Antall
2004	98 000	3
2005	265 317	2
2006	0	1
2007	211 000	1
2008	84 000	4

Persontrusler – Trusler – 2.2

2.2 Persontrusler:

Alle trusler (muntlige, telefoniske og/eller skriftlige) som rettes mot enkeltpersoner eller mot banken i den hensikt å skaffe noen uberettiget vinning, eller for å påføre skade.

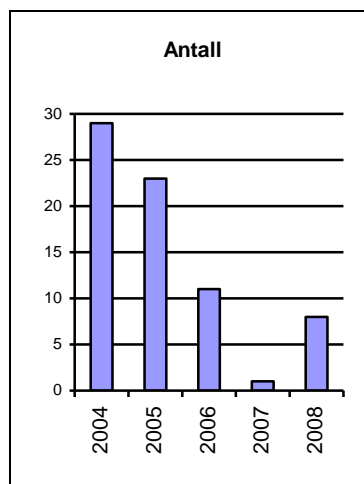
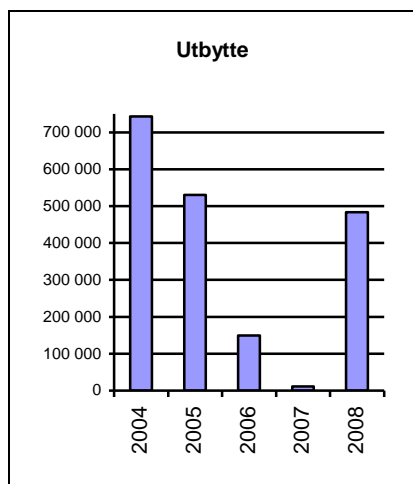

År	Involvert beløp	Utbytte	Antall
2004	702 000	0	29
2005	0	0	38
2006	0	0	25
2007	125 000	0	31
2008	50 000	0	71

Tyveri – 3.0

3.0 Tyveri:

Tyveri eller forsøk på tyveri av penger, verdipapirer eller andre verdier fra verdioppbevaringsenheter eller bankautomater.

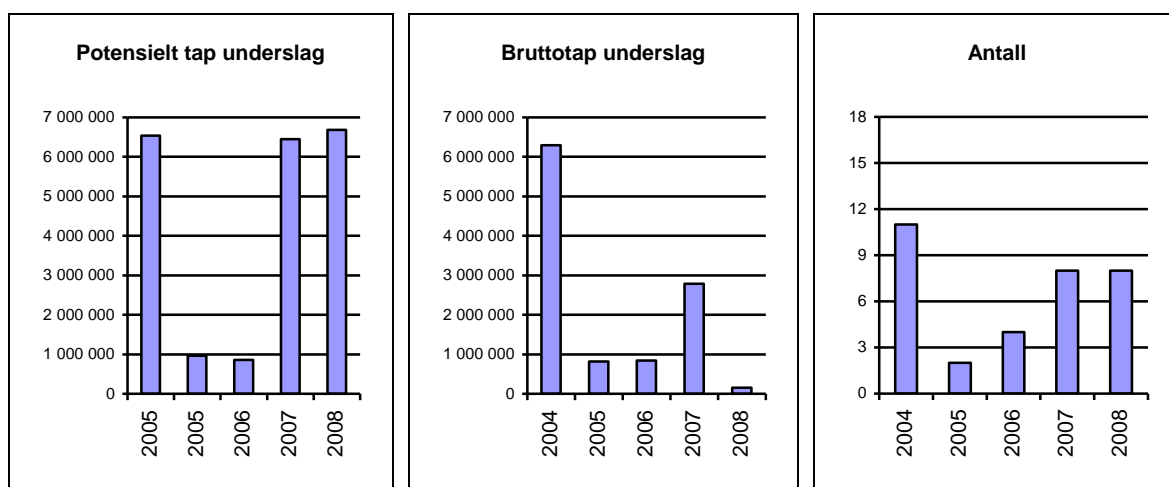

År	Utbytte	Antall
2004	743 235	29
2005	530 333	23
2006	149 550	11
2007	11 600	1
2008	483 904	8

Interne misligheter – Underslag – 4.1

4.1 Interne misligheter – underslag:

Handling som fører til uberettiget vinning for seg selv eller andre, begått av ansatt, tillitsvalgt eller vikar.

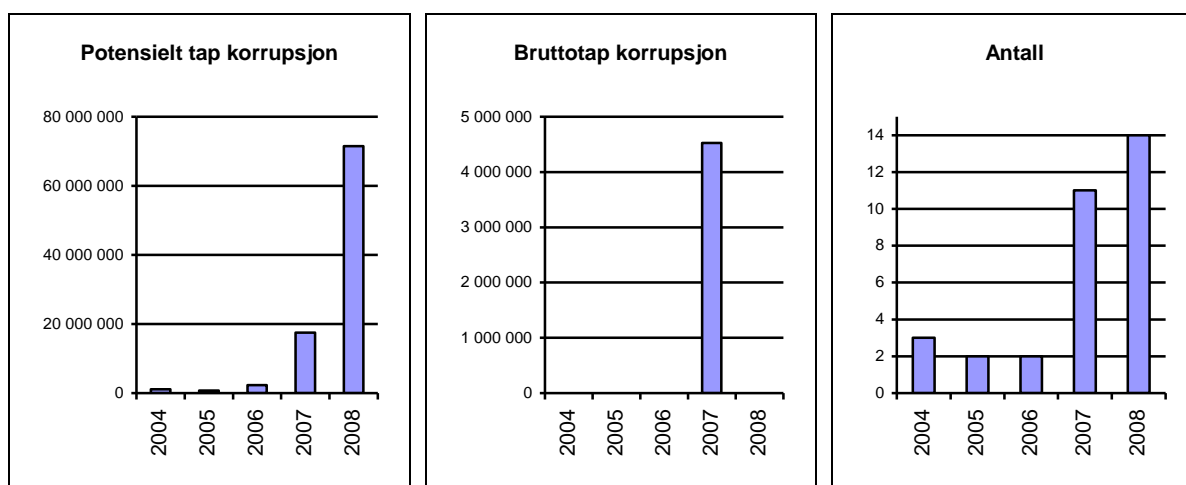

År	Potensielt tap	Bruttotap	Antall
2004	6 538 000	6 296 000	11
2005	968 000	817 000	2
2006	857 000	846 000	4
2007	6 445 700	2 785 700	8
2008	6 685 023	150 650	8

Interne misligheter – Korrupsjon – 4.2

4.2 Korrupsjon/utroskap:

Handling i strid med bankens instruksjer og retningslinjer. Ikke krav til vinning eller økonomisk tap for banken.

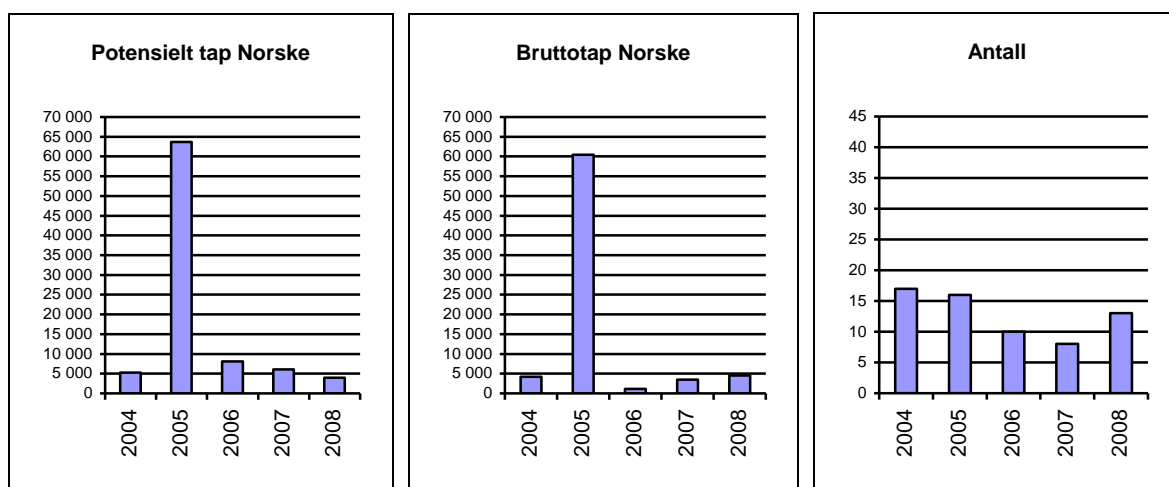

År	Potensielt tap	Bruttotap	Antall
2004	1 109 000	0	3
2005	765 000	0	2
2006	2 300 000	0	2
2007	17 470 590	4 523 000	11
2008	71 500 000	0	9

Pengefalsk – Norske – 5.1

5.1 Norske:

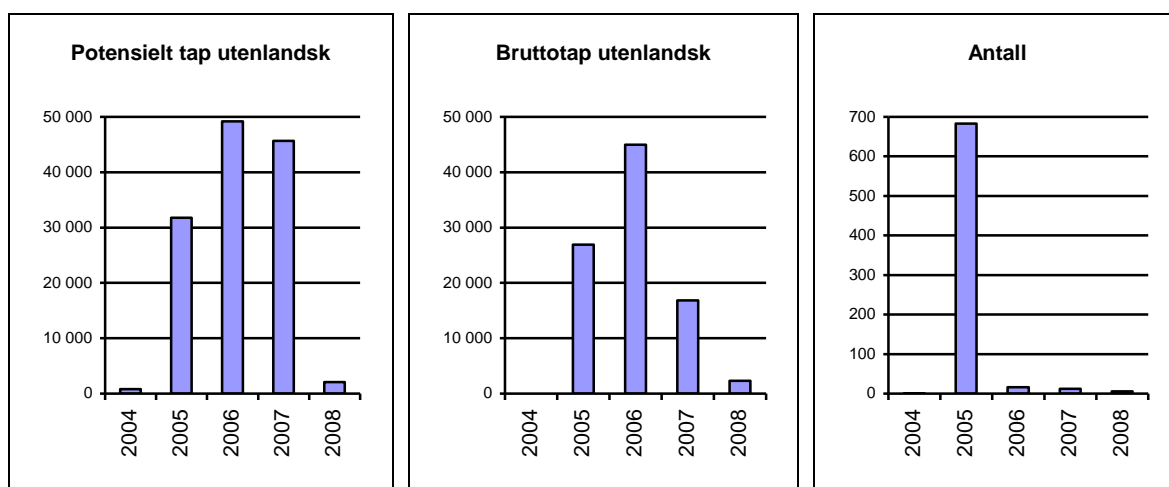
Alle norske sedler uansett valør skal registreres. Under antall er det antall falske sedler som skal registreres (er det for eksempel 10 sedler i en sak, skal det registreres 10 i antallsrubrikken).

År	Potensielt tap	Bruttotap	Antall
2004	5 300	4 200	17
2005	63 650	60 400	16
2006	8 100	1 100	10
2007	6 100	3 500	8
2008	4 000	4 500	13

Pengefalsk – Utenlandske – 5.2

5.2 Utenlandske:
Samme registrering som for 5.1.

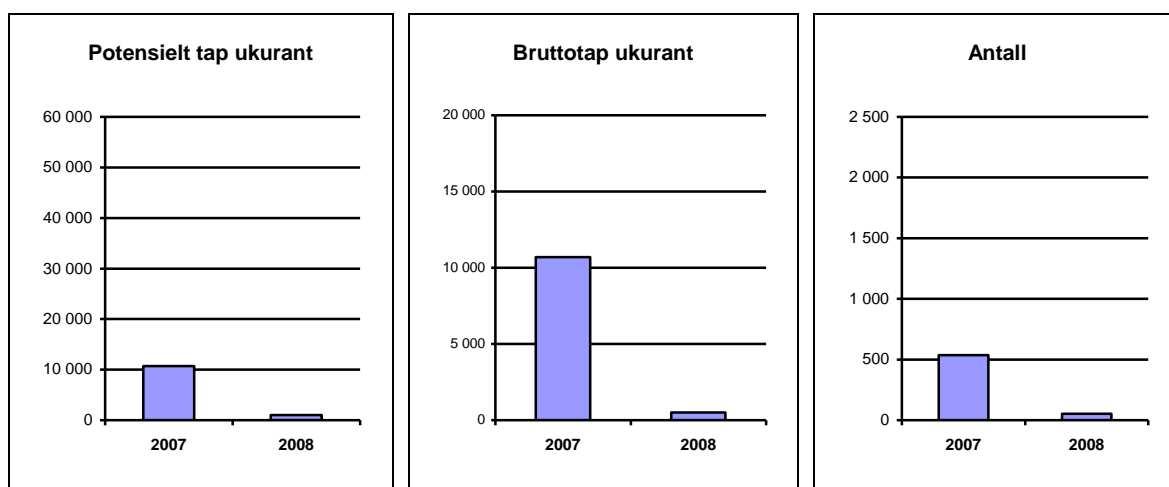

År	Potensielt tap	Bruttotap	Antall
2004	800	0	1
2005	31 785	26 885	683
2006	49 196	44 986	16
2007	45 683	16 813	12
2008	2 098	2 337	6

Pengefalsk – Ukurant mynt – 5.3

5.3 Ukurant mynt:

Vekslingsoperasjoner av ukurant mynt (for eksempel syriske pund brukes som norsk 20-kroners mynt i automater)

År	Potensielt tap	Bruttotap	Antall
2007	10 700	10 700	535
2008	1 000	500	52

Ukurant mynt ble meldt inn for første gang i 2006

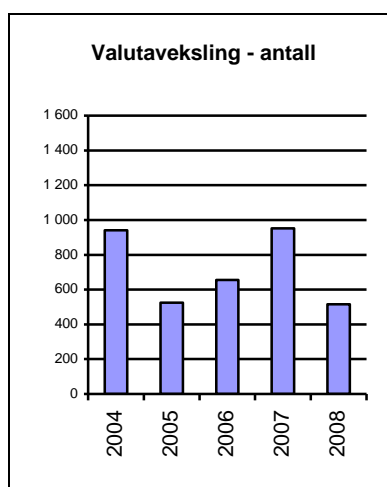
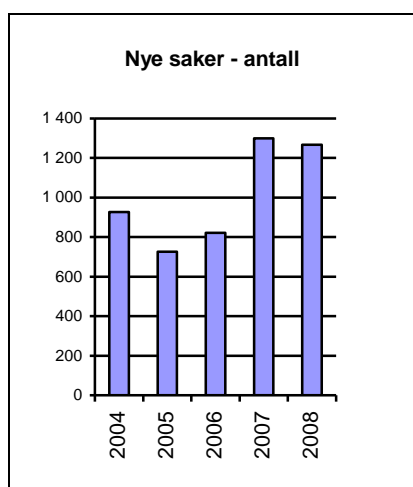
Hvitvasking – mistenkelige transaksjoner – 6.0

6.1 Nye saker:

Antall mistenkelige transaksjoner som er rapportert til ØKOKRIM når person/selskap ikke er tidligere rapportert i samme sak.

6.2 Valutavekslingssaker:

Rapportering til ØKOKRIM av store, mange og/eller uvanlige valutavekslinger.

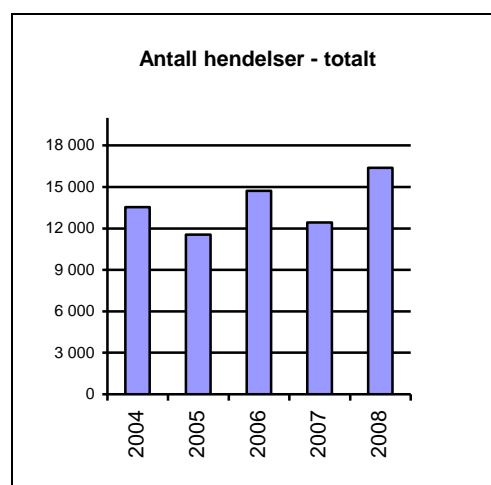
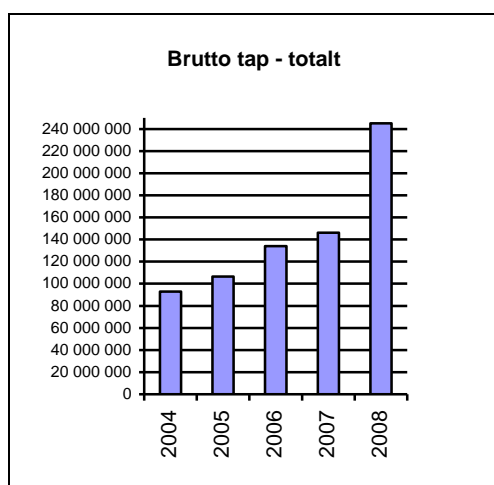

År	Nye saker	Valutaveksling
2004	927	940
2005	726	525
2006	821	656
2007	1 299	951
2008	1 267	516

Oppsummering

Norske forretningsbanker som er med i denne rapporten har til sammen ca 65 % av markedet. Samlet bruttotap for disse bankene utgjør:

	2004	2005	2006	2007	2008
Brutto tap totalt	92 929 322	106 536 060	134 102 770	146 217 500	244 950 527
Antall totalt	13 453	11 548	14 712	12 431	16 394